

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
INFORMACIJOS IR KOMUNIKACIJOS DEPARTAMENTO
TYRIMŲ SKYRIUS

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel.: (8 5) 239 6170 / 239 6185
El. p.: tyrimai@lrs.lt; info@lrs.lt; ikd@lrs.lt www.lrs.lt/info

**Analitinė apžvalga
23/107**

2023-11-28

Konstitucijos pažeidimus ar nusikalstamas veikas padariusių parlamento narių mandato panaikinimas Europos valstybėse

Pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją (63, 74 str.), Seimo narių, šturkščiai pažeidusių Konstituciją, sulaužiusių priesaiką ar padariusių nusikaltimus, mandatas gali būti panaikintas Seimo statute nustatyta apkaltos proceso tvarka. Tai gana sudėtingas procesas, jo vykdymui reikalingi tam tikri ne tik Seimo, bet dažnai ir Konstitucinio Teismo, vertinančio asmens, kuriam pradėta apkaltos byla, veiksmų konstitucingumą, ištekliai. Seimo nario mandatas apkaltos procese panaikinamas tik pritarus ne mažiau kaip 3/5 visų Seimo narių.

Pažymėtina, kad daugelyje Europos valstybių, kurių konstitucinė teisė irgi įtvirtina apkaltos (angl. impeachment) institutą, jis nėra taikomas parlamento nariams arba taikomas jiems tik ribotai. Pavyzdžiui, Airijoje apkalta gali būti surengta tik prezidentui¹, Slovėnijoje apkalta galima prezidentui ir vyriausybės vadovui bei nariams², Vokietijoje – prezidentui ir federaliniams teisėjams³. Suomijoje specialus Valstybės (apkaltos) teismas nagrinėja kaltinimus vyriausybės nariams, teisingumo kancleriui, parlamento ombudsmenui, aukščiausių teismų teisėjams ir prezidentui⁴. Lenkijos Valstybės Tribunolo, nagrinėjančio aukščiausių valstybės pareigūnų konstitucinės atsakomybės bylas, jurisdikcija apima ir parlamento narius, tačiau jų konstitucinės atsakomybės klausimai šiame Tribunole nagrinėjami tik vienu aspektu – pasipelnymo iš valstybės nuosavybės atvejais⁵. Norvegijoje Apkaltos teismas pagal Konstituciją formaliai nagrinėja ne tik vyriausybės narių, Aukščiausiojo Teismo teisėjų bet ir parlamento narių, pažeidusių konstitucines pareigas, bylas⁶, tačiau praktiškai apkalta parlamento nariui niekada nebuvo vykdoma.

Kadangi apkaltos procedūros parlamento nariams Europos valstybėse dažniausiai netaikomos, tam tikrus nusižengimus, visų pirma – nusikalstamas veikas, padariusių parlamento narių mandato panaikinimo klausimai sprendžiami naudojant kitus teisinius mechanizmus. Šiuo požiūriu Europos valstybių teisinis reglamentavimas gana skirtingas. Kai kuriose valstybėse (pvz., Slovėnijoje, Suomijoje) parlamentai turi plačią diskreciją ir patys iš esmės laisvai sprendžia, ar naikinti nuteisto nario mandatą. Tačiau daugelyje Europos šalių parlamento nario mandato panaikinimo klausimas faktiškai išsprendžiamas jau priimant teismo nuosprendį (ypač, jeigu jis susijęs su laisvės atėmimu) ir išvengiant sudėtingų procedūrų parlamente. Tai pasakytina, pavyzdžiui, apie Airiją, Estiją, Latviją, Švediją. Prancūzijoje parlamento nario, kuriam dėl nusikalstamos veikos padarymo teismo sprendimu atimamos pilietinės teisės, mandato panaikinimą konstatuoja Konstitucinė Taryba. Vokietijos Bundestago nario, kurio pasyvioji rinkimų teisė apribota dėl teismo

¹ Constitution of Ireland (Articles 12.10, 13.8): <https://www.irishstatutebook.ie/eli/cons/en/html>

² Constitution (Articles 109, 119): <https://www.us-rs.si/legal-basis/constitution/?lang=en>

³ Basic Law for the Federal Republic of Germany (Articles 61, 98): https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gg/englisch_gg.html

⁴ The Constitution of Finland (Sections 101, 113):

https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1999/en19990731_20180817.pdf

⁵ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Art. 107, 198): <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm>

⁶ The Constitution of the Kingdom of Norway (Article 86): <https://lovdata.no/dokument/NLE/lov/1814-05-17?q=grl>

nuosprendžio baudžiamojoje byloje, mandatą naikina Bundestago vidaus valdymo organai, vis dėlto, jų sprendimas gali būti skundžiamas Bundestagui, o Bundestago sprendimas – Konstituciniam Teismui.

Airija

Atstovų rūmų (žemieji Airijos parlamento rūmai) narių įgaliojimų nutraukimo pagrindai nustatyti 1992 m. rinkimų įstatyme⁷.

Pagal šio įstatymo 41 straipsnio 1 dalies (j) punktą, asmuo, atliekantis laisvės atėmimo bausmę, kurios trukmė yra ilgesnė kaip 6 mėnesiai, negali būti renkamas Atstovų rūmų nariu ir negali būti Atstovų rūmų nariu. Minėto įstatymo 42 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad teismas, kuris skyrė Atstovų rūmų nariui daugiau kaip 6 mėnesius laisvės atėmimo (jeigu nebuvo pateikta apeliacija) ar patvirtino tokią bausmę apeliacine tvarka, informuoja apie nuosprendį Atstovų rūmų pirmininką. Nuo momento, kai Atstovų rūmų pirmininkas gauna iš teismo tokį pranešimą apie nuosprendį, laikoma, kad Atstovų rūmuose atsirado neužimta nario vieta (1992 m. rinkimų įstatymo 42 str. 2 d.).

2018 m. baudžiamojo teisingumo (korupcinių nusikaltimų) įstatymu⁸ (29 str.) 1992 m. rinkimų įstatymas buvo papildytas 42A straipsniu, pagal kurio 1 dalį, teismui skyrus Atstovų rūmų nariui pareigų atėmimo įsakymą, jis praranda parlamentaro statusą, ir Atstovų rūmuose atsiranda neužimta nario vieta. Pareigų atėmimo įsakymas yra viena iš kriminalinių sankcijų, taikomų su oficialių pareigų vykdymu susijusias korupcines veikas padariusiems asmenims (2018 m. baudžiamojo teisingumo (korupcinių nusikaltimų) įstatymo 17 str. 4 d.).

Estija

Pagal Konstitucijos⁹ 64 straipsnio 2 dalį, Rygikogo nario įgaliojimai pirma laiko nutrūksta, *inter alia*, įsiteisėjus jo atžvilgiu priimtam apkaltinamajam teismo nuosprendžiui. Įsiteisėjus nuosprendžiui, parlamento pritarimas jo nario mandato panaikinimui nėra reikalingas. Pažymėtina, kad, pagal Baudžiamojo proceso kodekso¹⁰ 382⁶ straipsnį, kaltinamasis aktas Rygikogo nario baudžiamojoje byloje gali būti surašytas tik Rygikogui sutikus¹¹. Pasiūlymą duoti tokį sutikimą Rygikogui pateikia teisingumo kancleris¹², gavęs pagrįstą generalinio prokuroro prašymą. Rygikogas sutinka su kaltinamojo akto surašymu savo nario byloje, jeigu teisingumo kanclerio siūlymui pritaria dauguma visų parlamento narių (Baudžiamojo proceso kodekso 382⁵ str.).

Latvija

Saeimos reglamento¹³ 18 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad parlamento narys, nuteistas už nusikalstamos veikos padarymą, laikomas pašalintu iš Saeimos sudėties nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos. Tam nereikalingas atskiras Saeimos sprendimas. Tačiau kai kuriais atvejais, kurie gali būti susiję su teisės aktų pažeidimais, parlamento narys šalinamas iš Saeimos sudėties jos sprendimu. Pavyzdžiui, Saeima priima sprendimą dėl savo nario pašalinimo, jeigu yra pažeistos Saeimos rinkimų įstatymo nuostatos, Saeimos narys be pateisinamos priežasties per vieną eilinę sesiją praleido daugiau kaip pusę parlamento posėdžių arba padarė nusikalstamą veiką nepakaltinamumo būsenoje ar ją padaręs susirgo psichikos liga, dėl kurios prarado galimybę suprasti savo veiksmus ar juos valdyti (Saeimos reglamento 18 str. 2 d.). Šie Saeimos sprendimai priimami bendra tvarka, tai

⁷ *Electoral Act, 1992*: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/1992/act/23/enacted/en/print>

⁸ *Criminal Justice (Corruption Offences) Act 2018*: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2018/act/9/enacted/en/html>

⁹ *The Constitution of the Republic of Estonia*: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/530122020003/consolide/current>

¹⁰ *Code of Criminal Procedure*: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/527122021006/consolide/current>

¹¹ Įvairios asmens laisvę ir privatumą ribojančios priemonės ikiteisminio tyrimo metu (iki surašant kaltinamąjį aktą) Rygikogo nario atžvilgiu gali būti taikomos (priklausomai nuo priemonės pobūdžio) teismo, Rygikogo Konstitucijos reikalų komiteto, teisingumo kanclerio leidimu (BPK 382² str.).

¹² *Chancellor of Justice. Official duties*: <https://www.oiguskantsler.ee/en>

¹³ *Rules of Order of Saeima*: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/57517-rules-of-order-of-saeima>

yra, balsuojant už juos absoliučiai daugumai posėdyje dalyvaujančių Saeimos narių (Saeimos reglamento 143 str.).

Lenkija

Seimo nario įgaliojimų pasibaigimo pagrindai išdėstyti Rinkimų kodekso¹⁴ 247 straipsnyje. Kaip tokie pagrindai, *inter alia*, nurodomi teisės būti renkamu praradimas ar jos neturėjimas rinkimų dieną (247 str. 1 d. 2 p.) ir mandato panaikinimas įsiteisėjusiu Valstybės Tribunolo sprendimu (247 str. 1 d. 3 p.).

Pagal Rinkimų kodekso 11 straipsnio 2 dalį pasyviosios rinkimų teisės neturi asmuo, kuris įsiteisėjusiu nuosprendžiu pagal viešąjį kaltinimą nuteistas laisvės atėmimu už tyčinę nusikalstamą veiką ar tyčinę nusikalstamą finansinę veiką. Negali būti renkami ir asmenys, kuriems pritaikytos liustracijos įstatymų nuostatos.

Rinkimų kodekso 248 straipsnyje nurodyta, kad teisingumo ministras pagal Nacionalinio bausmių registro duomenis turi informuoti Seimo maršalką apie Seimo narius, kurie įsiteisėjusiu nuosprendžiu pagal viešąjį kaltinimą nuteisiami laisvės atėmimu už tyčinę nusikalstamą veiką ar tyčinę nusikalstamą finansinę veiką. Gavęs šią informaciją, Seimo maršalka nedelsiant patvirtina, kad Seimo nario mandatas panaikintas (Rinkimų kodekso 249 str. 1 d.). Apie tai nedelsiant informuojamas Seimo narys, kurio mandatas naikinamas. Jis per 3 dienas gali pateikti skundą Aukščiausiajam Teismui. Šis teismas per 7 dienas galutinai išsprendžia mandato panaikinimo klausimą.

Konstitucijos¹⁵ 107 straipsnyje nurodyta, kad Seimo nariams įstatymu nustatyta apimtimi neleidžiama vykdyti jokios verslo veiklos, susijusios su naudos gavimu iš valstybės ar savivaldybės nuosavybės, ar tokią nuosavybę įgyti. Seimas savo sprendimu, priimtu Seimo maršalkos siūlymu, minėtus draudimus pažeidusio Seimo nario atsakomybės klausimą gali perduoti svarstyti Valstybės Tribunalui (lenk. *Trybunał Stanu*)¹⁶, kuris sprendžia dėl Seimo nario mandato panaikinimo. Preliminariai klausimas svarstomas nuolatinėje Seimo Konstitucinės atsakomybės komisijoje¹⁷, kuri pateikia savo išvadą (Valstybės Tribunolo įstatymo 9g str. 2 dalis), o sprendimą dėl Seimo nario bylos perdavimo Valstybės Tribunalui Seimas priima absoliučia balsų dauguma, dalyvaujant ne mažiau kaip pusei visų Seimo narių (Valstybės Tribunolo įstatymo¹⁸ 13 str. 1a dalis).

Iš esmės tas pats teisinis reglamentavimas taikomas ir Senato nario mandato panaikinimui.

Prancūzija

Pagal Prancūzijos Baudžiamojo kodekso¹⁹ nuostatas (131-26 str.), teismas, nuteisdamas asmenį už nusikalstamos veikos padarymą, gali šalia pagrindinės bausmės skirti papildomą pilietinių teisių atėmimo bausmę, kuri gali apimti ir teisės balsuoti bei būti renkamu (užimti viešas pareigas) atėmimą. Šio apribojimo trukmė priklauso nuo padarytos veikos sunkumo ir gali siekti 10 metų. Kai kurių veikų atvejais teisės būti renkamu (užimti viešas pareigas) atėmimas yra privalomas²⁰.

¹⁴ USTAWA z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20110210112/U/D20110112Lj.pdf>

¹⁵ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej: <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm>

¹⁶ Valstybės Tribunalas yra speciali teisminė institucija, sprendžianti aukščiausių valstybės pareigūnų konstitucinės atsakomybės bylas. Valstybės Tribunalą sudaro pirmininkas (Aukščiausiojo Teismo pirmininkas), du pirmininko pavaduotojai ir 16 narių, kuriuos savo kadencijos laikotarpiui (ne iš Seimo ir Senato narių) išrenka Seimas. Valstybės Tribunolo pirmininko pavaduotojai ir bent pusė Tribunolo narių turi atitikti teisėjams keliamus kvalifikacinius reikalavimus (Lenkijos Konstitucijos 198–199 str.).

¹⁷ *Sejm Rzeczypospolitej Polskiej. Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej (ODK):*

<https://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/agent.xsp?symbol=KOMISJAST&NrKadencji=8&KodKom=ODK>

¹⁸ USTAWA z dnia 26 marca 1982 r. o Trybunale Stanu:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19820110084/U/D19820084Lj.pdf>

¹⁹ Code pénal: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/

²⁰ Pavyzdžiui, kai kurios smurtinės, korupcinės veikos, diskriminavimas ir kt. (Prancūzijos BK 131-26-2 str.).

Pagal Rinkimų kodekso²¹ LO136 straipsnio pirmąją dalį, asmuo netenka Nacionalinės Asamblėjos nario statuso, jeigu po rinkimų rezultatų paskelbimo paaiškėja, kad jis neturėjo teisės būti renkamas arba praranda šią teisę mandato vykdymo metu dėl šiame kodekse numatytų pagrindų (Rinkimų kodekso L6 straipsnyje nurodyta, kad rinkimams neregistruojamas asmuo, kuriam teismo sprendimu uždrausta balsuoti ir būti renkamam).

Rinkimų kodekso LO136 straipsnio antroje dalyje nustatyta, kad Nacionalinės Asamblėjos nario statuso netekimo faktą, netekus teisės būti renkamam dėl pilietinių teisių atėmimo, konstatuoja Konstitucinė Taryba²², gavusi Nacionalinės Asamblėjos biuro²³, teisingumo ministro ar prokuroro teikimą.

Iš esmės ta pačia tvarka dėl pilietinių teisių atėmimo naikinamas ir Senato nario mandatas (Rinkimų kodekso LO296 str.).

Slovėnija

Deputatų įstatymo²⁴, kuris reglamentuoja Valstybės Susirinkimo (žemieji parlamento rūmai) narių statuso klausimus, 9 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Valstybės Susirinkimo nario įgaliojimai nutrunka, *inter alia*, tuo atveju, jeigu jis galutiniu teismo nuosprendžiu yra nuteisiamas laisvės atėmimu daugiau kaip 6 mėnesiams, netaikant bausmės vykdymo atidėjimo.

Pažymėtina, kad teismo nuosprendis automatiškai nepanaikina nuteisto Valstybės Susirinkimo nario mandato. Nuosprendį priėmęs teismas informuoja apie jį Valstybės Susirinkimo nuolatinę Mandatų-rinkimų komisiją, kurios viena iš funkcijų, pagal Valstybės Susirinkimo reglamentą²⁵ (36 str.), yra Valstybės Susirinkimo informavimas apie atvejus, kai atsiranda pagrindas nutraukti jo nario įgaliojimus. Gavęs šią informaciją iš Mandatų-rinkimų komisijos, nuteisto deputato įgaliojimų klausimą galutinai sprendžia Valstybės Susirinkimas. Jis gali nuspręsti, kad įgaliojimai nutraukiami, tačiau, pagal Deputatų įstatymo 9 straipsnio 3 dalį, Valstybės Susirinkimas taip pat gali leisti nuteistam asmeniui toliau vykdyti parlamento nario funkcijas.

Suomija

Pagal Konstitucijos²⁶ 28 straipsnio 3 dalį, parlamentas gali pašalinti iš pareigų (visam laikui ar tam tikram laiko tarpui) savo narį, kuris esmingai ir pakartotinai nepaiso parlamentaro pareigų. Prieš nusprendžiant dėl parlamento nario pašalinimo iš pareigų, išklausoma parlamento Konstitucinės teisės komiteto²⁷ nuomonė. Sprendimas dėl pašalinimo priimamas, jeigu jam pritaria bent 2/3 balsavusių parlamento narių.

Pagal Konstitucijos 28 straipsnio 4 dalį, parlamentas gali spręsti, ar jo narys gali toliau vykdyti parlamento nario pareigas, jeigu jis yra įsiteisėjęsiu teismo nuosprendžiu nubaustas laisvės atėmimu dėl tyčinio nusikaltimo padarymo ar nuteistas dėl rinkimų teisės pažeidimo. Jeigu padaryta tokia veika, kad nuteistasis nebegali tikėtis parlamento nariui deramo pasitikėjimo ir pagarbos, parlamentas, išklausęs Konstitucinės teisės komiteto nuomonės, gali panaikinti nuteisto parlamento

²¹ *Code électoral*:

<https://www.legifrance.gouv.fr/download/pdf/legiOrKali?id=LEGITEXT000006070239.pdf&size=884,4%20Ko&pathToFile=/LEGI/TEXT/00/00/06/07/02/39/LEGITEXT000006070239/LEGITEXT000006070239.pdf&title=Code%20%C3%A9lectorale>

²² *Constitutional Council*: <https://www.conseil-constitutionnel.fr/en>

²³ *Assemblée nationale. Le Bureau de l'Assemblée nationale*:

<https://www2.assemblee-nationale.fr/16/le-bureau-de-l-assemblee-nationale>

²⁴ *Zakon o poslancih (ZPos)*: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO231>

²⁵ *Rules of Procedure of the National Assembly (PoDZ-1)*:

<https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/IMiSNetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/ecba208564d333f66a6eabfb7c5e9d06ed97e54277741a40748a99c7efa33072>

²⁶ *The Constitution of Finland*: https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1999/en19990731_20180817.pdf

²⁷ Konstitucinės teisės komitetas – vienas iš nuolatinių parlamento komitetų, vykdamas tam tikras Konstitucijoje numatytas funkcijas, *inter alia*, reiškiantis nuomonę dėl įstatymų projektų konstitucingumo (Konstitucijos 74 str.).

nario įgaliojimus. Sprendimas dėl įgaliojimų panaikinimo priimamas, jeigu jam pritaria bent 2/3 balsavusių parlamento narių.

Švedija

Valdymo formos²⁸ (vienas iš Švedijos Konstituciją sudarančių teisės aktų) 4 skyriaus 11 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad Riksdago nariai ar pakaitiniai nariai (angl. *alternates*) gali netekti mandato, jeigu jie nusikalstamos veikos padarymu aiškiai parodo savo netinkamumą šioms pareigoms. Sprendimą šiuo klausimu priima teismas.

Pagal Baudžiamojo kodekso²⁹ 20 skyriaus 4 straipsnį, asmuo, išrinktas į centrinės ar vietos valdžios instituciją, gali būti teismo pašalintas iš pareigų, jeigu padarė nusikalstamą veiką, už kurią gali būti skirtas laisvės atėmimas 2 ar daugiau metų, ir veikos padarymu parodė aiškų savo netinkamumą pareigoms.

Vokietija

Bundestago nario mandato praradimo atvejai numatyti Federalinių rinkimų įstatymo³⁰ 46 straipsnio 1 dalyje. Vienas tokių atvejų – teisės būti renkamu praradimas (46 str. 1d. 3 p.). Pagal Baudžiamojo kodekso³¹ 45 straipsnio 1 dalį, už sunkaus nusikaltimo padarymą laisvės atėmimu ne mažiau kaip vieneriems metams nuteistas asmuo 5 metų laikotarpiui praranda teisę užimti viešas pareigas ir teisę būti renkamu viešuose rinkimuose. Teismas ir kitais atvejais (pavyzdžiui, kai skiriama trumpesnė nei 1 metai laisvės atėmimo bausmė) gali atimti iš nuteistojo minėtas teises 2–5 metų laikotarpiui, jeigu tai specialiai numatyta įstatyme (BK 45 str. 2 d.). Pavyzdžiui, tokia papildoma sankcija numatyta už rinkėjų papirkimą (BK 108b ir 108c str.), teroristinių organizacijų kūrimą (BK 129a str.), kyšininkavimą (BK 332 ir 358 str.), kai už šias veikas skiriamas laisvės atėmimas ne mažiau kaip 6 mėnesiams.

Pagal Federalinių rinkimų įstatymo 46 straipsnio 1 dalies 5 punktą, Bundestago narys netenka mandato, jeigu Federalinis Konstitucinis Teismas nustato, kad partija ar jos padalinys, kuriems priklauso šis Bundestago narys, yra antikonstituciniai³².

Kai teismo sprendimu iš Bundestago nario atimama teisė būti renkamu arba jo partija Konstitucinio Teismo yra pripažįstama antikonstitucine, sprendimą dėl jo mandato atėmimo *ex officio* nedelsiant priima Bundestago Seniūnų taryba³³. Suinteresuotas Bundestago narys per dvi savaites nuo informavimo apie jo atžvilgiu priimtą Seniūnų tarybos sprendimą gali kreiptis į Bundestagą, kad šis mandato panaikinimo klausimą svarstytu, taikydamas rinkimų patikrinimo procedūrą (Federalinių

²⁸ *The Instrument of Government*:

<https://www.riksdagen.se/globalassets/05.-sa-fungerar-riksdagen/demokrati/the-instrument-of-government-2023-eng.pdf>

²⁹ *The Swedish Criminal Code*:

<https://www.government.se/contentassets/7a2dcae0787e465e9a2431554b5eab03/the-swedish-criminal-code.pdf>

³⁰ *Federal Elections Act*:

https://www.bundeswahlleiterin.de/en/dam/jcr/4ff317c1-041f-4ba7-bbbf-1e5dc45097b3/bundeswahlgesetz_engl.pdf

³¹ *German Criminal Code*: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/englisch_stgb.html

³² Vokietijos Pagrindinio Įstatymo 21 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad antikonstitucinėmis laikomos tokios partijos, kurios savo tikslais ar sekėjų elgesiu siekia pakirsti ar pakeisti demokratinės santvarkos pagrindus ar kelia pavojų Vokietijos Federacinei Respublikai.

Basic Law for the Federal Republic of Germany:

https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gg/englisch_gg.html

³³ Seniūnų tarybą sudaro Bundestago pirmininkas, vicepirmininkai ir kiti 23 Bundestago nariai, kuriuos deleguoja politinės frakcijos proporcingai savo dydžiui. Seniūnų taryba padeda Bundestago pirmininkui organizuoti parlamento veiklą, derina frakcijų nuomones dėl Bundestago komitetų vadovų kandidatūrų ir Bundestago darbotvarkės, rengia Bundestago biudžeto projektą ir kt.

Deutscher Bundestag. Council of Elders: <https://www.bundestag.de/en/parliament/elders>

Rules of Procedure of the German Bundestag and Rules of Procedure of the Mediation Committee (Rule 6): <https://www.btg-bestellservice.de/pdf/80060000.pdf>

rinkimų įstatymo 47 str.). Ši procedūra reglamentuota atskiru Rinkimų patikrinimo įstatymu³⁴. Jame nurodyta, kad Bundestagas sprendimą priima paprasta balsų dauguma pagal Rinkimų patikrinimo komiteto³⁵ pateiktą projektą. Bundestago sprendimas, kuriuo mandatas naikinamas dėl teisės būti renkamu netekimo, gali būti skundžiamas Federaliniam Konstituciniam Teismui (Rinkimų patikrinimo įstatymo 13, 16, 18 str.).

Parengė

Informacijos ir komunikacijos departamento

Tyrimų skyriaus

Vyresnysis patarėjas

Vidmantas Punelis

Tel. (8 5) 239 6186, el. p. vidmantas.punelis@lrs.lt

Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus parengti analitiniai ir informaciniai darbai skirti Seimo narių parlamentinei ir Seimo kanceliarijos veiklai. Šiuose darbuose pateikta informacija nėra oficiali Lietuvos Respublikos Seimo pozicija. Šį darbą atgaminti, išleisti, platinti, versti, perdirbti, viešai skelbti, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, galima tik gavus Seimo kanceliarijos leidimą. Visais atvejais naudojant šį darbą privaloma nurodyti šaltinį.
© Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, 2023

³⁴ *Law on the Scrutiny of Elections:*

https://www.bundeswahlleiterin.de/en/dam/jcr/d22395a1-65b2-46d1-8925-ef240afd8aac/wahlpruefungsgesetz_engl.pdf

³⁵ Tai vienas iš Bundestago nuolatinių komitetų, kurio žinioje be rinkimų taip pat yra Bundestago narių imuniteto ir reglamento (procedūrų) klausimai.

Deutscher Bundestag. Committee for the Scrutiny of Elections, Immunity and the Rules of Procedure:

<https://www.bundestag.de/en/committees/a01>